

Terugblik & Visie

Loslaten in vertrouwen

Loslaten is niet oordelen, maar de ander toe te staan mens te zijn.

*Loslaten is niet in het middelpunt staan en alles beheersen,
Maar het anderen mogelijk maken hun eigen lot te bepalen.*

*Loslaten is niet anderen tegen zichzelf beschermen,
Het is de ander toestaan de werkelijkheid onder ogen te zien.*

Loslaten is niet ontkennen, maar accepteren.

*Loslaten is niet alles naar mijn hand zetten, maar elke dag nemen zoals die komt.
En er mezelf gelukkig mee prijzen.*

*Loslaten is niet anderen kritiseren of reguleren,
Maar te worden wat ik droom te zijn.*

*Loslaten is niet spijt hebben van het verleden,
Maar groeien en leven voor de toekomst.*

Loslaten is minder vrezen en meer beminnen.

- Nelson Mandela -

Amersfoort, 7 maart 2014

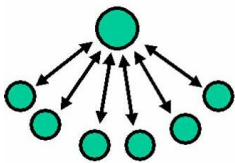
Burgerinitiatief Het Nieuwe Samenwerken

Terugblik en visie

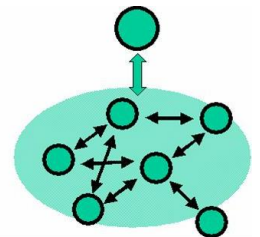
In 2012 is er een burgerinitiatief ontstaan met de naam 'Het Nieuwe Samenwerken'. Vanaf het begin hebben de initiatiefnemers uitgesproken dat zij de relatie tussen het bestuur en de burgers van de stad willen verbeteren, zonder onderdeel te worden van bestaande structuren. Er was geen heldere stip aan de horizon, maar het was wel duidelijk dat de lokale verkiezing van maart 2014 een ijkpunt moest zijn. Het is nu zover en met dit document willen wij een overdracht bewerkstelligen van onze beweging aan de stad, en onze visie geven op het besturen en het wonen in Amersfoort.

Aanleiding

In 2011 stelden de leden van de SGLA vast dat er veel schortte aan een (h)echte vorm van samenwerking in Amersfoort, zoals trouwens in vele gemeenten in Nederland. Het lokale bestuur is moeilijk benaderbaar en acteert als een onbegrepen actor in de stad. De voorzitter kreeg de opdracht om na te denken over een betere vorm van samenwerking met de gemeente. Hij vroeg en kreeg medewerking van 4 mensen. Diverse brainstormsessies leidden tot een document. Vele gesprekken in netwerken van burgers en met gemeentelijke ambtenaren en bestuurders binnen en buiten de gemeenten volgden. Onderwerp van gesprek was steeds dat Nederland veranderd was, dat de inwoners aan het veranderen waren en dat de gemeente, om in contact te blijven, mee moest veranderen. Het Burgerinitiatief 'Het Nieuwe Samenwerken' was een feit.

Rond die tijd verschenen ook de rapporten van de WRR: 'vertrouwen in burgers' en van de ROB 'loslaten in vertrouwen'. Ook hieruit kwam het beeld dat de samenleving aan het veranderen is van een verticale structuur met heldere communicatie (zie linker plaatje) naar een netwerksamenleving (zie rechter plaatje). De (lokale) overheid past zich maar langzaam aan bij deze ontwikkelingen.

De samenleving verandert en de diverse actoren in de stad zoeken elkaar steeds vaker op. Er ontstaan nieuwe vormen van netwerken, zowel digitaal als in levende lijve. Om hierbinnen te kunnen blijven functioneren moet ook het gemeentelijk bestuur een (pro)actieve rol vervullen. Door deel te nemen aan netwerken, nieuwe initiatieven, projecten en participatietrajecten, ervaren raadsleden en ambtenaren zelf hoe de vork aan de steel zit, waaraan een wijk behoefte heeft, wat voor het bedrijfsleven relevante zaken zijn, wat het culturele klimaat kan verbeteren enzovoorts. Bewoners, ondernemers, verenigingen, instellingen en belangenorganisaties hebben veel kennis van zaken en kennen de problemen. Door deze energie te gebruiken krijgt de stad prachtige ideeën die gedragen worden door de bevolking. Burgerparticipatie in optima forma.

Conferentie en vervolg

Genoeg aanleiding om een conferentie te organiseren op 14 september 2012. We werden blij verrast door het aantal deelnemers: 120. Met inleiders als Alex Brenninkmeijer (Nationale Ombudsman) en Annemarth Idenburg (projectleider WRR) was de inhoudelijke kant prima verzorgd. De overtuiging dat het anders en beter kon werd gedeeld door alle aanwezigen. Dank zij een twaalftal gespreksleiders kreeg iedere deelnemer de kans om aan te geven wat naar zijn/haar mening een bijdrage kon leveren aan het verbeteren van de communicatie tussen de gemeente en de stad.

Aan het einde van de dag was er een lijst met actiepunten die samen met een verslag van de dag werd aangeboden aan de gemeentebestuur. Dit verslag was getiteld "Van De Hoed en de Rand" en werd goed ontvangen door het bestuur.

Samen met het bestuur van de gemeente vormden de initiatiefnemers, ondertussen uitgebreid naar 7 personen, een stuurgroep voor het bewaken van de voortgang van de actiepunten. De initiatiefnemers noemden zich inmiddels ambassadeurs van Het Nieuwe Samenwerken, dat geen instituut moet zijn maar een proces in en van de stad.

De actiepunten werden belegd in een drietal werkgroepen, elk bestaand uit een aantal inwoners uit de stad, een aantal gemeenteraadsleden en een aantal ambtelijke professionals. Vanaf begin 2013 ging men gezamenlijk aan de slag met de onderwerpen werkwijze van de raad, hoe verbeteren we de participatieprocessen en hoe zorgen we dat initiatieven uit de stad ook tot resultaten kunnen komen. De opzet was om in zo kort mogelijke tijd een aantal zaken te evalueren met de betrokken mensen en te komen tot verbeterpunten.

Hierbij vindt u het resultaat van ons burgerinitiatief. We hadden een punt op de horizon: goede communicatie tussen de gemeente en de stad. Al werkend is deze punt door vertaald in een aantal doelstellingen. Onderweg hebben we vele initiatieven zien ontstaan, de benaderbaarheid van veel bestuurders zien veranderen en de betrokkenheid van veel gemeenteraadsleden, helaas nog niet allemaal, zien verbeteren.

Het is nu, maart 2014, tijd om de balans van de afgelopen periode op te maken en datgene wat we gezamenlijk met de drie geledingen hebben bereikt in kaart te brengen en de mensen te bedanken met wie we dit samen mochten doen. Daarnaast willen we de zittende gemeenteraad vragen om de, mede door hen, ontwikkelde zaken door te geven aan de nieuwe raad en hen te vragen om door te gaan op het ingeslagen pad.

We bieden onze visie ook aan de formateur van het nieuwe college. Het is aan de politici om keuzes te maken, waarbij niemand zekerheid kan bieden wat de toekomst gaat brengen. Dat wisten wij ook niet toen we hier aan begonnen. We wisten wel dat het anders moest en we hadden het vertrouwen dat, zolang we maar met elkaar in gesprek bleven en fouten durfden te maken en daarvan bleven leren, we verder zouden komen met elkaar. En dat is gelukt. Wij weten zeker dat de positieve geest uit de fles is ontsnapt.

Onze visie op lokaal bestuur en wonen in Amersfoort:

De stad- en de burgers van Amersfoort hebben behoefte aan ondersteuning en ingrepen op kleine schaal maar de oude – huidige – manier van werken functioneert hiervoor niet goed meer. Wat wil Het Nieuwe Samenwerken overdragen?

Het gedachtegoed van het Nieuwe Samenwerken is dat:

- ✓ De gemeente de richting bepaalt voor Amersfoort, na uitgebreide dialoog met de burgers. De gemeente maakt de keuzes!
- ✓ De gemeente – in lijn met de gekozen richting – ruimte en vertrouwen geeft aan de ambtenaren (de professionals) om samen met de burgers de richting in te vullen. Zowel ambtenaren als raadsleden kunnen hierin een rol spelen als verbinder. De gemeente geeft hierbij de kaders aan; denk aan geld, veiligheid, milieu en gezondheid.
- ✓ De gemeente het zelfvertrouwen heeft om de professionals en de burgers daarna 'los te laten' en hen te ondersteunen en aan te moedigen in dit veranderproces. Dat vraagt veel van de zelfreflectie en de discipline van met name de Raadsleden. Zij zullen de moed moeten opbrengen om pilots te starten, die – zoals eigen aan pilots – geen garantie geven op succes!
- ✓ De burgers zich gaan gedragen als de eigenaars van de stad of buurt met de daarbij behorende initiatieven.
- ✓ De burgers zich actief gaan inzetten om samen met de gemeente verantwoordelijkheden op te pakken (co-creatie).

Deze visie van het Nieuwe samenwerken is ook terug te lezen in de adviesrapporten van de Raad voor het Openbaar Bestuur en de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (ROB/WRR). Het rapport 'Loslaten in vertrouwen' verwoordt het zo: "Verwijten aan het adres van burgers dat zij zich niet betrokken voelen bij de publieke zaak of hun verantwoordelijkheid niet nemen, zijn misplaatst. De vitale samenleving, waarin mensen zich volop inzetten, bestaat al. Het is de overheid die moet veranderen."

Ook het WRR rapport ‘Vertrouwen in burgers’ onderzoekt hoe de overheid burgers veel meer kan betrekken bij het actief vormgeven van de samenleving. Zij stellen dat actief betrokken burgers van groot belang zijn voor een levende democratie. Burgers houden volksvertegenwoordigers en overheidsinstanties bij de les, vernieuwen de samenleving met hun ideeën en initiatieven en geven het beleid draagvlak!

Amersfoort wordt vitaler omdat bewoners op tal van terreinen initiatief en verantwoordelijkheid nemen. Dat vraagt aansluiting met en samenwerking tussen de bewoners en de politici. Zowel met de bestuurders in het college als de leden van de raad. Een samenwerking waarbij een ieder de eigen rol en verantwoordelijkheid heeft, maar ook gemeenschappelijkheid en persoonlijk leiderschap om de participatieve democratie verder te laten groeien.

Wij roepen de politici op in contact en in gesprek te blijven met de stad, actief te handelen in de transformatie van onze maatschappij, niet vanuit het huidige systeem van gekozen mandaten, maar in voortdurende dialoog met de burgers van de stad. Wij roepen bestuur en burgers op in contact te komen en blijven met de diversiteit van burgers uit de stad en gezamenlijk de verantwoordelijkheid te nemen voor een stad waar het goed wonen, leven en werken is.

Het Nieuwe Samenwerken roept de politici op om andere manieren van werken te onderzoeken en elke kans aan te grijpen om enerzijds in dialoog te gaan met de burgers en anderzijds zich te beperken tot keuzes op het gebied van de richting en de kaders van Amersfoort.

De gemeente is er voor iedereen. Ook de mening van de zwijgende meerderheid zal actief opgehaald moeten worden. De gemeente moet zich laten inspireren door de 10% van burgers die voorop lopen en dezelfde gemeente moet goed zorgen voor de 10% van burgers die afhaken. Wij vragen de politiek keuzes te maken en richting te kiezen nadat in dialoog gesproken is met de burgers.

Als aanjagers en wegbereiders in Amersfoort hebben wij, binnen een beweging die al langer gaande is binnen Nederland, ook Amersfoort op de kaart gezet. Gezien alle initiatieven in de stad en in het stadhuis hebben we het vertrouwen dat dit proces zich met eigen kracht verder doorzet.

Amersfoort, maart 2014,

De ambassadeurs Joost van Alkemade, Lia Bouma, Gerard Chel, Carla Hartog, Peter de Langen, Freek Liebrand, Theo Stubbé

De initiatiefnemers in 2012 voor het beeld De Stier van Thijs Trompert (Foto Math. Bazelmans)

De toekomst (volgens de deelnemers van de Hoed)

Na de conferentie van 2012 zijn de deelnemers van de HOED een vijftal keren bijeen geweest. Maar ook buiten die bijeenkomsten om wisten de deelnemers elkaar gemakkelijk en vaak te vinden en zijn vele initiatieven opgepakt en in vaak 'korte klappen' geregeld. Niet alleen zeggen dat het anders moet, maar het ook anders doen!

In de twee laatste bijeenkomsten stond de behoefte centraal om de resultaten van het proces van het HNS zichtbaar te maken en te borgen in de woelige periode van de (aanloop tot de) verkiezingen en het formeren van een coalitie.

De laatste bijeenkomst van 17 januari 2014 werd afgesloten met voorstellen voor toekomstige projecten en verbeterpunten. Er is in die bijeenkomst ook gesproken om dit overleg af te bouwen en daarmee ruimte te creëren voor Het Nieuwe Samenwerken als een normaal aspect van het besturen van de stad. De afronding is passend omdat er breed draagvlak is voor de manier van denken en er een duidelijke verbreding van dit burgerinitiatief gaande is. Tenslotte is er afgesproken om het overdrachtsdossier symbolisch te overhandigen aan de oude en de formateur van het nieuwe College. Op 1 april 2014 zullen de werkgroepen hun resultaten presenteren tijdens een feestelijke bijeenkomst.

Welke ideeën dragen we over aan de stad?

- 1) *Stel bij de balie burgerzaken een vraag van de week. Zo heb je op een snelle manier een aselectieve mening van veel Amersfoorters.*
- 2) *Richt de werkwijze van de Raad na de verkiezingen van 19 maart anders in.*
- 3) *Voer een 40^e raadslid in.*
- 4) *Richt de Ronde anders in.*
- 5) *Organiseer een motiemarkt of initiatievenmarkt.*
- 6) *Vervang sturing op budget door sturing op zeggenschap / eigenaarschap in wijken en buurten. Een buurt kan bijvoorbeeld beslissen om een deel van hun wijk niet schoon te maken en de vrijkomende financiële middelen elders in de wijk in te zetten.*
- 7) *Doe een proef met een Schaduwraad, dan wel Burgerraad zoals die volgt uit de G1000; Er werden verschillende titels bedacht. Bedoeld wordt een aselecte groep burgers van Amersfoort die invloed krijgt op de agenda van de Raad en op het depolitiseren van de besluitvorming. Kenmerkend is de houding 'permanent in gesprek met de burgers van Amersfoort'.*
- 8) *Het instellen van een Force Majeure team dat dagelijks scant welke vragen van inwoners onmiddellijk aangepakt dan wel opgelost kunnen/moeten worden.*
- 9) *Communiceer of een besluit genomen is op basis van de inhoud of vanwege politieke compromissen;*
- 10) *Een haalbaarheidstoets voor burgerinitiatieven zodat burgers direct een inschatting krijgen hoe hun idee de meeste kans van slagen heeft.*
- 11) *Laat de coalitie na 19 maart in het akkoord alleen afspraken maken over de punten die de komende vier jaar aangepakt moeten worden. Dus alleen procesafspraken maken.*